METSÄTALOUS

Puukaupalle haetaan kilpailuneutraalia mallia – Härmälä vastustaa yhtiöittämistä

Hallitusohjelmassa tavoitellaan mittavaa hakkuiden lisäystä. Metsähallituskin aikoo kantaa kortensa kekoon.

Kun **Esa Härmälä** aloitti valtion metsiä hallinnoivan Metsähallituksen pääjohtajana viime syksynä, talon tunnelma ei ollut erityisen seesteinen. Härmälän edeltäjä **Jyrki Kangas** erosi tehtävästään, koska hän ei voinut hyväksyä valtion suunnitelmia Metsähallituksen metsätalouden yhtiöittämiseksi.

Kangas oli huolissaan siitä, että suunnitellulla metsätalousosakeyhtiöllä ei olisi menestymisen mahdollisuuksia.

Asian valmistelu jatkuu uuden hallituksen ja ministeri **Kimmo Tiilikaisen** (kesk.) voimin. Hallitusohjelmassa on todettu lyhyesti: ”Uudistetaan Metsähallituksen lainsäädäntö vastaamaan EU:n vaatimuksia ja selkeytetään sen johtamisjärjestelmä.”

Härmälän mukaan haussa on sellainen toimintamalli, jolla voidaan taata puukaupan kilpailuneutraliteetti.

”Puukauppatoimijalla ei voi olla rajatonta valtion takuuta eli konkurssisuojaa, kuten tänä päivänä valtion liikelaitoksella on.”

Malli on yhä edelleen hämärän peitossa, vaikka asiaa on työstetty vuosia. Nyt tosin pääarkkitehdit vaihtuvat, kun keskustalainen Tiilikainen otti komentoonsa sekä maa- ja metsätalousministeriön että ympäristöministeriön ja edellisen ylijohtaja **Juha Ojala** siirtyy ministeriöstä Työtehoseuran toimitusjohtajaksi. Ojalan seuraajaa ei ole vielä valittu.

”Talvella virkamiestyöryhmässä kolmen professorin mielipiteet jakautuivat siitä, voidaanko liikelaitoksen sisällä perustaa konkurssikelpoinen yksikkö vai vaatiiko se yhtiöittämistä ja tytäryhtiön perustamista liikelaitokselle. Tätä asiaa uusi ministerikin haluaa varmasti katsoa aika tarkasti”, Härmälä sanoo.

Metsähallituksellakin on asiasta mielipide, ja se on säilynyt samana, vaikka pääjohtaja vaihtui. ”Olen samaa mieltä kuin Jyrki Kangas”, Härmälä toteaa.

Hakkuisiin lisäystä

Hallitusohjelmaan on kirjattu mittava tavoite: 15 miljoonan kuution lisäys Suomen hakkuisiin. Myös Metsähallitus aikoo osallistua tähän urakkaan.

”10–15 prosenttia päästään hakkuissa ylöspäin, mutta ei varmasti paljon sen enempää – meillä ei ole unohdettuja palstoja. Olisi hullua ja vastuutonta, jos Metsähallitus lähtisi eri suuntaan kuin koko maa. Biotalous tarvitsee raaka-ainetta, ja me haluamme olla siinä mukana.”

Metsähallituksen vuotuisen kestävän hakkuun määrä on noin kuusi miljoonaa kuutiota.

Sadantuhannen kuution alueellisesta lisäyksestä väännettiin äänekkäästi peistä viime keväänä, kun Kainuun luonnonvarasuunnitelmaa tehtiin. Luontojärjestöjen kannanotot olivat niin kriittisiä, että vuoropuhelu alkoi kuulostaa metsäkriisin lähtölaukaukselta. Kyteekö Kainuussa uusi metsäsota?

”Toivottavasti ei. Valtaosa suunnitelmaan annetuista lausunnoista oli myönteisiä”, Härmälä muistuttaa. ”Kriittiset lausunnot tulivat luonnonsuojelujärjestöiltä ja elykeskuksen ympäristöosastolta.”

Virkamiehet sotajalalla

Kainuun elykeskus antoi valtion maiden käyttösuunnitelmasta Metsähallitukselle suorasukaista palautetta. Se vaati muun muassa, että virkistysmetsien luonnontilaiset alueet on siirrettävä talouskäytön ulkopuolelle. Kainuun elykeskus on aiemmin tehnyt muun muassa tutkintapyynnön poliisille Metsähallituksen hakkuista liito-oravan vuoksi.

Härmälä myöntää, että asetelma on erikoinen. ”Tämä on osa sitä samaa ongelmaa, kun valtion viranomaiset valittavat toistensa päätöksistä ja tukkivat oikeusistuimia.”

Hän toivoo, että hallituksen byrokratiatalkoissa saadaan muutosta tähänkin asiaan.

”Luonnonvara-asioissa puhevallan käyttäjiä on aika paljon. Käytetään ristiriitaisia puheenvuoroja, ja kaikki esiintyvät valtion nimissä. Eihän tämä pidemmän päälle ole kestävää.”

Liito-oravat tilastoihin

Härmälä haluaa, että valtion maiden luonnonsuojelun päätavoitteeksi otetaan laadun kehittäminen. Sen sijaan suojeltu pinta-ala ei enää nopeasti kasva, hän linjaa.

”Siihen ei ole tarvetta eikä mahdollisuuksia, että haalitaan koko ajan lisää hehtaareja. Joitain poikkeuksia on, esimerkiksi soidensuojeluohjelma ja täydennykset.”

> Tämä on osa sitä samaa ongelmaa, kun valtion viranomaiset valittavat toistensa päätöksistä ja tukkivat oikeusistuimia.
>
> **ESA HÄRMÄLÄ**

Suojelun suhteen valtiolla on Härmälän mielestä kotitöitä rästissä. Esimerkiksi Kainuussa kiisteltiin hakkuista ja liito-oravista. Talouskäytössä olevien metsien liito-oravat on merkitty Metsähallituksen karttoihin, mutta sen sijaan kartoitettua tietoa ei ole siitä, kuinka paljon liito-oravia esiintyy viereisillä suojelualueilla. Härmälä haluaa nyt kattavat tiedot siitä, mitä suojelualueilla on.

”Suojelukeskustelu on paljon vahvemmalla pohjalla, jos tietoa on riittävästi.”

Metsähallitus on lanseerannut talousmetsä-sanan tilalle uuden käsitteen: monikäyttömetsä.

”Talousmetsä on liian yksipuolinen ilmaisu. Valtaosa suojelutoimistamme määrällisesti ja laadullisesti tehdään talousmetsissämme. Monimuotoisuuden suojelu ratkeaa niissä.”

HANNA LENSU

MTK:n ja Metsäliiton pesäero harmittaa

Esa Härmälä toimi tuottajajärjestö MTK:n puheenjohtajana vuosina 1994–2006. Ensi töikseen uusi puheenjohtaja sai luotsata järjestön EU-aikaan, joka mullisti viljelijöiden elämän.

Härmälä arvioi, että MTK-vuosina ainakin paineensietokyky kehittyi. ”Olen leikillisesti sanonut, että 3–4 päivää voisin johonkin muuhun vaihtaa.”

Hän sanoo seuranneensa metsänomistajaorganisaation kehitystä hyvillä mielin. Hänen puheenjohtajakaudellaan metsä- ja maaseutuyrittäjien edunvalvonta nivottiin aiempaa tiiviimmin osaksi järjestön toimintaa.

”Siitä olen entisenä MTK:n puheenjohtajana surullinen, että Metsäliitto ja MTK ovat eriytyneet. Minun ja Metsäliiton hallituksen puheenjohtajan **Arimo Uusitalon** aikana meillä oli yhteisenä teesinä se, että samaan aikaan pitää voida olla hyvä metsäliittolainen ja hyvä metsänhoitoyhdistyksen jäsen.”

Metsänhoitoyhdistykset ovat MTK:n metsänomistajasiipi. Metsäliitto on suomalaisten metsänomistajien teollisuusosuuskunta, joka perustettiin 1930-luvulla MTK:n varjeluksessa.

Viime aikoina näiden kahden vuorovaikutuksessa on ollut havaittavissa kitkaa. Esimerkiksi viime talvena MTK ja Metsäliitto olivat täysin eri linjoilla hakesähkön tuesta, josta äänestettiin eduskunnassa.

Energian pientuotanto: mahdollisuus ja uhka

Moni maaseudun yrittäjä on investoinut tai suunnittelee investoivansa omaan energiantuotantoon. Härmälä varoittelee, että valtakunnallisesta, kohtuuhintaisesta sähköntarjonnasta pitää silti muistaa huolehtia.

”Kiinteistökohtainen energiantuotanto ei saisi johtaa siihen, että verkkoa ei pystytä tai haluta ylläpitää koko maassa pienenevien sähkönsiirtomäärien takia. Vaarana on se, että maaseutuun aletaan suhtautua niin, että saatte elää, asua ja yrittää, kunhan tuotatte energianne, järjestätte sosiaalipalvelunne ja huolehditte teistänne.”

Fennovoiman ydinvoimalahankkeen kivikkoinen tie ei ilahduta entistä työ- ja elinkeinoministeriön energiajohtajaa. ”Ennen kaikkea olen huolestunut siitä, että maa on ajautumassa yhä enemmän tuontisähkön varaan.”

Härmälän mielestä MTK:n pitäisi keskittyä siihen, että ne tuottajat, jotka kehittävät tuotantoaan, pääsevät edelleen eteenpäin. Maatalouden kannattavuuskriisi on kuitenkin monimutkainen vyyhti.

”Kaupankin ongelmat ovat varmasti todellisia. Kauppa, joka on eniten kahminut itselleen, ei meinaa nyt itse pärjätä.”

HANNA LENSU

MARKKU VUORIKARI

Metsähallituksen henkilöstöllä on edessä tiukat ajat kuten muissakin valtion työpaikoissa. Pääjohtaja Esa Härmälä arvioi työntekijöiden määrää vähennettävän vuosikymmenen loppuun mennessä nykyisestä 1 700:sta alle 1 200 henkilöön.

KUKA?

Esa Härmälä

Agronomi Esa Härmälä, 60, aloitti Metsähallituksen pääjohtajana viime syksynä.
Hän siirtyi Metsähallitukseen työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston osastopäällikön tehtävästä.
Härmälä toimi tuottajajärjestö MTK:n puheenjohtajana 1994–2006.
Brysselissä hän on työskennellyt uransa aikana useita kertoja. Pyrki europarlamenttiin keskustan ehdokkaana vuonna 2009.
Lamavuosina 1991–1993 Härmälä toimi pääministeri Esko Ahon (kesk.) talouspoliittisena erityisavustajana.

Ruotsalaiset huolissaan luonnon tilasta

Ruotsalaiset ovat huolestuneempia koskemattoman luonnon hyväksikäytöstä kuin pakolaisvirroista ja terrorismista.

Ruotsin WWF:n TNS Sifolla teettämässä kyselyssä selvitettiin, mitkä yhteiskunnalliset ongelmat huolestuttavat ruotsalaisia. Eniten huolestuttivat poliittisten ääriliikkeiden yleistyminen. Se huolestutti 68 prosenttia vastaneista.

Seuraavaksi huolestuttavimmat asiat olivat vesistöjen kunnon heikkeneminen, ilmastonmuutos ja koskemattoman luonnon hyväksikäyttö, jota yli puolet vastaajista piti huolestuttavana.

Huonontuvat koulutulokset, terrorismi ja lisääntyvät pakolaisvirrat tulivat listalla vasta ympäristöhuolien jälkeen.

Yli 80 prosenttia vastaajista piti Ruotsin luonnon ja uhanalaisten lajien suojelua tärkeänä.

Kyselyyn vastasi 1 000 ruotsalaista.

LAURA NIKINMAA

Hirvestäjien vastuu kannanhoidossa kasvaa

Hirvien kannanhoitojärjestelmä uudistuu tämän vuoden aikana. Uudistus lisää metsästäjien vastuuta hirvikannan koon hallitsemisessa.

Hirvikantatavoitteet asetetaan jatkossa hirvitalousalueittain. Alueellinen riistaneuvosto on vastuussa menettelystä. Alueen metsästysseurat suunnittelevat yhdessä, miten tavoitteet saavutetaan metsästämällä.

Suomen riistakeskuksen mukaan hirvitalousalueilla on käytännön merkitystä ennen kaikkea kannan verotussuunnitteluun. Kestävän ja tavoitteellisen kannanhoidon tulee lähteä alueelliselta tasolta.

Koko maahan tavoitellaan noin 77 000 hirven kantaa. Sonnien määrää halutaan kasvattaa 40 prosenttiin koko populaation koosta. Kannan koko ennen metsästyskauden alkua on siten noin 126 000 hirveä.

LAURA NIKINMAA

Osakekurssit 1.1.–16.7.2015 MT Lähde: OMX Helsinki

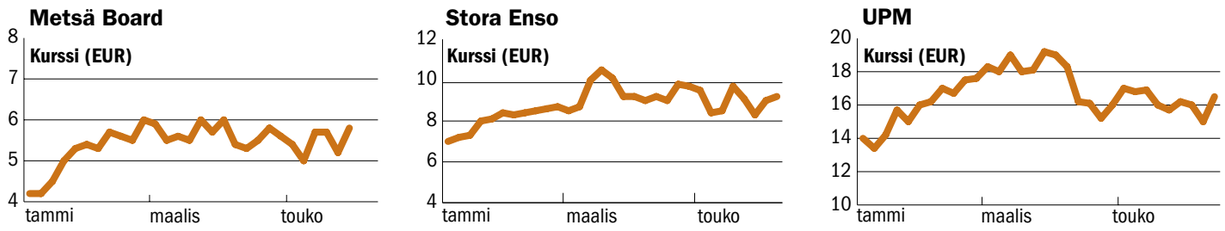

Metsäyhtiöiltä odotetaan parannusta

Suomalaisten metsäyhtiöiden tammi–kesäkuun tulosten odotetaan parantuneen viime vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna.

Stora Enso julkistaa alkuvuoden lukunsa tiistaina, UPM ja Metsä Group myöhemmin tämän kuun lopulla.

Painopaperien tilanne on yhä vaikea, mutta kartonkien ja sellujen kysyntä ja hinnat ovat säilyneet kohtuullisen vakaina. Euroopassa toimivat metsäyhtiöt ovat hyötyneet vahvasta dollarista.

Sanoma- ja aikakauslehtipapereihin keskittynyt norjalainen Norske Skog julkisti ensimmäisen vuosipuoliskon tuloksensa torstaina. Samoin teki ruotsalainen SCA, jonka liikevaihdosta runsas puolet tulee pehmopapereista ja vajaa kolmannes vaipoista.

Norske Skogin ahdinko jatkuu, sillä yhtiön liiketulos painui huhti–kesäkuussa 53 miljoonaa Norjan kruunua eli noin kuusi miljoonaa euroa tappiolle. Liikevaihto oli 2,8 miljardia Norjan kruunua eli 0,3 miljardia euroa.

> Toimintaympäristö on selkeästi parempi kuin vuosi sitten.
>
> **HARRI TAITTONEN**

Norske Skog uskoo kuitenkin, että koneiden sulkemisten ansiosta sanoma- ja aikakauslehtipaperien ylitarjonta Euroopassa on hellittämässä. Päällystetyn aikakauslehtipaperin (lwc) hinnan yhtiö arvioi nousevan vuoden toisella puoliskolla.

SCA:lla kelpo tulos

Ruotsalainen SCA kasvatti liikevaihtoaan tammi–kesäkuussa 14 prosenttia viime vuoden vastaavasta jaksosta.

Vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu ilman valuuttakurssien vaihtelua ja muita kertaluonteisia muutoksia oli viisi prosenttia. Liikevaihtoa kertyi kuudessa kuukaudessa 57 miljardia Ruotsin kruunua eli 6,1 miljardia euroa.

SCA:n liikevoitto suhteutettuna liikevaihtoon oli 10,6 prosenttia. Viime vuonna vastaavana aikana yhtiö ylsi 11,1 prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto pysyi ennallaan ja oli 11,4 prosenttia.

Stora Enso vauhtiin Uruguayssa

Nordean Suomen pääanalyytikko **Harri Taittonen** sanoo, että metsäyhtiöiden osavuosituloksia odotellaan suhteellisen hyvissä tunnelmissa.

”Toimintaympäristö on selkeästi parempi kuin vuosi sitten.”

Metsäteollisuus erottuu Taittosen mukaan tällä hetkellä myönteisesti, jos alaa verrataan esimerkiksi metalli- ja teräsyhtiöihin tai muutamiin konepajoihin.

Stora Enson Urguayssa puoliksi omistama Montes del Platan eukasellutehdas käynnistyi viime vuoden lopulla. Nyt tehdas on päässyt täyteen vauhtiin ja suoltaa tulosta Stora Ensolle ja chileläiselle Araucolle.

”Tehdas starttasi loppujen lopuksi tosi hyvään aikaan. Lyhytkuitusellun hinta on noussut tämän vuoden aikana myös taaloissa, vaikka taala on vahvistunut”, Taittonen sanoo.

UPM:lla on painopaperien osuus liikevaihdosta suuri. Sähkön hinnan lasku leikannee yhtiön energialiiketoiminnan tulosta. Lyhytkuituisen sellun hinnan nousu auttaa myös UPM:ää, joka keittää eukasellua Fray Bentosin tehtaalla Uruguayssa yli miljoona tonnia vuodessa.

Kiinan Changshussa lähtee vuoden lopulla käyntiin UPM:n uusi erikoispaperikone, jonka tuotanto ei vielä näy tulosnumeroissa.

Metsä Groupille tärkeiden kartonkien ja sellun kauppa on käynyt vakaasti. Tosin havusellun hinta on hieman laskenut myös euroissa.

Tammi–maaliskuun osavuosikatsauksessa Metsä Group arvioi, että liiketulos ilman kertaeriä säilyy toisella neljänneksellä suunnilleen ensimmäisen neljänneksen tasolla.

JUHA KAIHLANEN